

menik je odkril zagrebški nadškof doktor Bauer, pokrovitelj zagrebške Akademije znanosti s slovesnim nagovorom. Kraljev odposlanec je položil srebrni lovorjev list, ki ga je poslal kralj. V imenu vlade in narodne skupščine pa je položil venec zagrebški veliki župan dr. Kramarič. Po odkritju so se vršile še druge družabne in kulturne prireditve.

Posvetovanja pri Nikoli Pašiću

BEograd, 8. (Izv.) V političnem pogledu je vladalo včeraj popolno politično zatišje. Nekateri poslanci so prihajali shode, med drugimi je imel Svetozar Pribičević dobro obiskane shode v Vojvodini; in sicer v krajih, ki so bili doslej v radikalnih rokah. Tudi Stjepan Radić je imel včeraj shod v Ogulinu, kjer je med drugim zopet napovedal združitev z Bolgarijo. Med drugim je podal izjave tudi o Italiji in fašizmu. Radi njegovih tozadevnih izjav je italijanski poslanik Bodrero v Beogradu interpeliral pri vladi, ker je smatral Radićeve izjave za žaljive.

V splošnem pa je vladalo v Beogradu tudi danes politično zatišje, ker praznuje pravoslav. cerkev velik praznik: Mitrov dan. Narodna skupščina danes ni zasedala, večina poslancev se še vedno nahaja izven Beograda. Za jutri je napovedana seja narodne skupščine.

Danes dopoldne in popoldne se je razvijala precejšnja živahnost samo na Pašićevem stanovanju. Pašić je imel precej dolgo konferenco s svojimi najožjimi prijatelji, in sicer s Trifkovićem, Mihajlovičem in Stanojevičem. Enemu delu konference je prisostvoval tudi dr. Janjić, ki je nato odšel k ministrskemu predsedniku Nikoli Uzunoviću. Pašićevci kažejo sicer veliko aktivnost in izjavljajo, da bo prošil Pašić v najkrajšem času pri kralju za avdienco. Z druge strani pa se zagotavlja, da novih sprememb se ni treba nadejati tako hitro. Zanimivo pa je, da je za jutrišnji dopoldan napovedana zelo važna seja radikalnega ožjega odbora na stanovanju Nikole Pašića.

Smrtina nesreča v slovenskih planinah

LJUBLJANA, 8. (Izv.) Slovenske planine so včeraj zahtevale zopet novo žrtev. V nevarnem Kaninu na Grmadi pri Smarni gori se je včeraj popoldan smrtno ponesrečil 20-letni akademik Alojzij Deregi. Bil je znan in velik športnik ter plezalec. Podal se je proti Smarni gori z namenom, da prepleza Kanin, ki slovi radi težke pristopnosti. Deregi je imel nesrečo, da se mu je izpodnesel kamen na katerem je stal in da se mu je odlomila skala za katero se je oprijel, in tako je padel kakih 40-50 m v globoko ter takoj umrl. Danes so ponesrečenca prepeljali v Ljubljano. Obžalovanje je splošno ker je bil pri vseh priljubljen veleturist in športnik.

Volitve na Grškem

PARIZ, 8. Včeraj je nastopil odločilni dan v volilnem boju med strankami na Grškem. Pršile so se državnozbornske volitve. Vesti, ki so do sedaj prispele iz Aten, pravijo, da so te volitve potekle brez incidentov. V glavnem mestu, v Pireju in v vseh drugih mestih pokraj in so se volitve vršile v popolnem redu. Računajo, da se je volitev udeležilo kakih 90% vseh volilcev, kar dokazuje, da so stranke vneto agitirale. Predsednik ministrskega sveta gen. Kondilis je v svojem proglasu obljubil, da bo vlada poskrbela za to, da ne bo pri volitvah nikakega nasilja. In res so oblasti ukrenile vse potrebno za vzdrževanje javnega reda. Ves dan so krožile po atenskih ulicah močne čete konjenice in pehote, ki so preprečile vsako manifestacijo. O izidu volitev ni mogoče do sedaj še ničesar sklepati. Prvi podatki iz nekaterih volilnih sekcij v Atenah, v Pireju in v nekaterih drugih pokrajinskih glavnih mestih kažejo, da so Venizelosovi republikanci odnesli precejšnjo večino. Kljub temu pa bo mogoče izreči končno sodbo šele tedaj, ko bodo znani izidi volitev iz vseh krajev.

Kondilis je včeraj popoldne obiskal razne volilne sekcije in je pozneje novinarjem izjavil, da bodo, po njegovem mnenju, republikanci gotovo odnesli zmago. Računa, da bodo dobili 180 do 282 mandatov.

Listi poročajo, da so se garnizije v Macedoniji in Traciji domenile, da bodo zagotovile oblast oni stranki, ki bo pri volitvah zmagala. General Kondilis je izdal naredbi, po kateri se sme sedaj samo vlada posluževati brzojava in telefona, ker hoče vlada preprečiti, da bi se širile neresnične vesti o izidu volitev.

Ricciotti Garibaldi

Zasliševanje v Parizu.

PARIZ, 8. V zvezi z aretacijo Kataloncev, ki so pripravili zaroto proti sedanemu režimu na Španskem, so se sprva pričeli širiti vesti, da je francoska policija aretirala v Nizzi tudi italijanskega polkovnika Ricciottija Garibaldi, ki se je izdajal za voditelja italijanskih republikancev. Vesti o njegovi aretaciji so bile pozneje zanikane. Francoska policija je Garibaldija samo zaslišala.

O tem so sedaj znane še naslednje podrobnosti: Francoska komisarija Benoist in Leduc, ki sta že v Nizzi pričela zasliševati Ricciottija Garibaldi, sta ga zasliševala tudi na potu v Pariz, kjer se je na policijski direk-

ciji zasliševanje takoj nadaljevalo. Skozi 48 ur je moral Garibaldi odgovarjati na najbolj različna vprašanja. Ves ta čas ni ne jedel, ne pil. Duševno in telesno izmučen se je zapletel v razna protislovja in končno priznal, da je bil v zvezi z italijansko policijo in da je ves čas igral dvojno ulogo voditelja republikancev in zaupnika italijanske policije, od katere je bajl dobil tudi velike svote denarja.

Kakor poročajo listi, se je posebno dramatičen prizor odigral pri konfrontaciji Garibaldija z njegovim služabnikom Scivolijem. «Matin» pravi, da je Scivoli z gnevnim pogledom motril Ricciottija, ki je stal v kotu in obračal glavo v stran. «Strašno je, je izjavil Scivoli, zdi se mi nemogoče, da me je izdal mož, za katerega bi bil dal življenje.» Izpovedal je, da ga je Garibaldi pozval v Nizzo, kjer mu je hotel izročiti štiri pisma, ki naj bi jih ponesel raznim republikancem v Italijo. Obenem pa je Garibaldi baje razširil vest, da se namerava Scivoli podati v Italijo, da bi tam izvršil atentat proti Mussoliniju.

Italijanski listi posnemajo iz francoskih časnikov vest, da so oblasti zaslišale tudi nekega Serro, ki je baje tajnik protifašistiškega odbora v Parizu. Pri zadnjih preiskavah na stanovanju Garibaldija je namreč policija našla neko pristopnico k Garibaldijskim avangardistom, in ta pristopnica je nosila podpis Gina Lucettija, ki je meseca septembra izvršil v Rimu atentat proti on. Mussoliniju. Ricciotti Garibaldi je trdil, da mu je pristopnico izročil Serra. Ta pa je pri zasliševanju izjavil, da ni z omenjeno pristopnico nikoli imel opravka.

Končno je Ricciotti Garibaldi pri zasliševanju izpovedal, da je vedel za atentat, ki ga je Lucetti nameraval izvršiti. Obvestil je o tem glavnega inšpektorja rimske policije La Polla in potem njega tudi rimskega kvestorja. Rimska policija pa baje ni hotela upoštevati njegovih obvestil.

Zasliševanja se še nadaljujejo.

Vihar na Filipinskih otokih

LONDON, 8. Iz Manille poročajo, da je na Filipinskih otokih povzročil ogromno škodo vihar, ki je posebno na otoku Luzonu divjal z veliko silo.

Računajo, da je kakih dvesto oseb prišlo ob življenje. Ob obali se je potopilo kakih sto ribiških čolnov. Širijo se vesti, ki pravijo, da je voda poplavlila mesto Batangas in da je tudi mesto Bauang utrpelo ogromno škodo. Ker so vse telefonske proge pretrgane, ni mogoče dobiti podrobnih poročil o obsegu škode, ki jo je povzročil vihar.

Zadnje vesti, ki so prispele v London, pravijo, da so našli že 70 trupel in da pogrešajo še kakih sto oseb.

WASHINGTON, 8. Iz Manille javljajo, da je tajfun upustošil otok Luzon. Vse radiobrojavne postaje, tudi ona v Los Banos, so bile deloma poškodovane, deloma pa uničene. Mnogo ribiških čolnov se je potopilo. Tajfun je zahteval več kot 400 človeških žrtv. Najbolj prizadeta je pokrajina Patangas.

Gibanje komunistov v Parizu

PARIZ, 8. Komunistična stranka je v Parizu in v pokrajinah priredila več zborovanj, na katerih so razni govorniki proslavljali obletnico ruske revolucije. Policija je v izdatni meri poskrbela za varnostno službo in je prepovedala manifestacije po ulicah. Zaznamovati ni nikakega incidenta.

Žensko gibanje in izobrazba žene

Po dolgem in trudapolnem boju si je žena priborila svoje pravice. Danes ji je odprt v top v skoraj vse poklice in se lahko svobodno udeležuje povsod, kjer ji dopuščajo njene zmožnosti. Enakopravnost, kakršne si niti razne bojavnice za ženske pravice niso predstavljale, jim je padla v naročje kar čez noč.

Žensko gibanje lahko smatramo s socialnega stališča kot neke vrste razredno gibanje, kajti tu gre za gibanje, ki hoče in zahteva izpolnitev gotovih pravic žene. Kakor vsako gibanje ima tudi to uspehe, ki so trajni le takrat, ako služijo splošnosti. Opažamo, da žensko gibanje pridobiva na vplivu povsod, posebno pri vprašanih vzgoje in dobrodelnosti. Pa tudi v parlamentu izven političnih strank, kjer žena vstaja v obrambo pravic in zastavlja svojo besedo, ima velik vpliv. Kljub temu je pa še delokrog žene omejen in tudi žene, ki se udeležujejo v javnem življenju, pripadajo le gotovim slojem.

Oglejmo si stvar pobliže. Pojem hišna gospodinja-mati do danes ni še razjasnjen v onem zmislu, kot je potreba za temeljito razumevanje — žene matere — hišne gospodinjice. Mogoče razen par narodnih gospodarjev ter bojovnic žensstva ga ni skušal razjasniti nihče v njegovi celoti. Še danes mislijo široki sloji — pa tudi izobraženost —, da je dovolj, ako ženska zna kuhati, prati in šivati, skratka: da zna pripravljati možu udobnost. Pa tudi samo žensko gibanje si ni na jasnem, kaj hoče prav za prav. Poleg popolne vzgoje ter priprave za gospodinjstvo ter mater hoče še nekaj več. Vzrok tej nejasnosti ne tiči v nezmožnosti žene, da bi formulirala v jasni definiciji svoje zahteve, ampak nasprotno. Naloga je v svoji mnogostanosti jako težavna. Tu je trda kost za vse one, ki se pečajo s tem vprašanjem. Od spretnosti in znanja, katere potrebuje mati in gospodinja, ji še vedno nekaj primanjkuje. To je znanje trg., tehnika, upravitelja, zdravnika, umetnika in učitelja.

Podlaga vsakega gospodarstva je urejeno denarno gospodarstvo. Ravnoesje prejemkov z izdatki, oziroma obratno. Družina je majhna država. Tu sta mož in žena produktivna faktorja, katera

morata, ako hočeta dobro živeti zase in s potomci, predvsem urediti svoje gospodarstvo po prejemkih. Žena je ona, kateri je pripisana uprava moževih prejemkov, ona mora paziti, da ne prekorači teh s previsokimi izdatki. Nasprotno mora še gledati, da jih čim bolj zniža. Poleg tega mora žena, ki hoče urediti gospodarstvo, poznati blago, katero kupuje.

Znati mora prepeniti njega vrednost ter korist onega, kar nakupi, v sedanjosti in bodočnosti, za posameznika ter družino. Vso to izobrazbo dobi žena samo tedaj, če se stalno pripravlja za gospodinjstvo. S smotrnim opazovanjem ter razmišljanjem o vrednosti in koristi slehernega predmeta, ki je v gospodinjstvu potreben.

Upravne zmožnosti žene so izredno velike važnosti. In tudi tu mora žena gledati, da se spopolni, ako hoče postati res žena, mati ter skrbna gospodinja. Kot dobro gospodinjstvo v upravnem smislu smatramo radi le ženo, ki zna dobro kuhati, ki drži stanovanje v redu ter oblači svoje otroke vedno čisto in okusno. Pa vendar to še ne napravi dobre gospodinjke-matere. Prava gospodinja mora biti točna, vsaka malenkost mora biti opravljena ob svojem času. Vse to se le zunanje stvari, vidni znaki dobre gospodinjke, ki so pa velikokrat varljivi. Za pravo srečno družinsko življenje je treba mnogo več: ne samo materijalno, ampak tudi moralno dobrino mora ustvarjati žena. V višjem upravnem smislu mora žena-mati z ozirom na starost, temperament in interese družine ustvariti organizem kot harmon. enoto, katera naj da družini svoj jasni značaj. Družina, v kateri je žena vsestransko organizirana v notranjosti in skrbni ne samo za telesne dobrine, ampak tudi za duševne v isti meri, je podobna državi. Država mora skrbeti, da so njeni člani vsestransko izobraženi, tako družina, katera mora skrbeti za to, da so njeni člani dobro pripravljeni za življenjski boj.

Prava žena-mati mora biti sposobna presojati vse iste družine ter vse njene zmožnosti. Dobro izobražena žena mora za srečno družinsko življenje imeti vse navedene pogoje. Današnja družina ni več to, kar je bila pred leti pred vojno, ampak nekaj drugega bolj prožnega. Naša doba stavi na mater velike zahteve, katere mora žena izpolniti, ako hoče, da ji bo narod in zarod hvalečen.

Za popolnost gospodinjke mora biti žena tudi tehničarka in umetnica. Ne tehničarka v pravem pomenu besede, ampak vsaj toliko, kolikor zahteva družina in domače gospodarstvo. Tehnična znanost v gospodinjstvu se mora posplošiti in preiti tudi v najnižje sloje. Da je žena zmožna na tem polju, nam priča vojna doba. Ni potreba, da je možki vedno povsod. Reforma ročnega dela pri ženskem naraščanju je nujno potrebna. Ne samo kuhinje, receptov, ampak tudi razumevanje moderne tehnike, ki stoji v službi hišnega gospodarstva, si mora žena prisvojiti.

Ravno isto je z umetniško vzgojo. Francoska žena zna pripraviti družini gorko in udobno gnezdo. Zna ustvariti lepoto doma, ki privede moža na družino in dom.

Ne razkošje, ampak priprostost v svoji bajni lepoti naj bo ženi pred očmi. Vzgoja njenega zmisla za lepoto se zrcali v stanovanju, obleki in otrocih, pa tudi na možu. Stanovanje, četudi skromno in preprosto, pretvori pridna žena z malenkostnimi stroški v majhen raj. Tudi še tako skromna plača moža ne opravičuje zamarnega stanovanja. Na oblekah vidimo, katera razume in ve, kaj je lepo. Priprostost brez brezumnih luksuznih okraskov, ki žro dragocen denar, je zrcalo duše-žene. Tudi v priprostosti je lepota, večja kot v razkošju, kajti le tu se zrcali umerjenost, resnost in duh žene. Angeli so priprosti, a nikdo jim ne more očitati, da niso elegantni. Kaj je lepšega za ženo kot lepo priprosto in čisto opravljene otroci, tako opravljeni, da se lahko svobodno gibajo brez škode za «razkošno» obleko?

Preglejmo vse in videli bomo, da te zahteve niso pretirane. Kajti kdor pozna ženo kot gospodinjko, mater, mora priznati, da le ona v resnici vsa ta opravila opravlja le s to razliko, da so v njej zmehanizirana, da ne more razmišljati o njih.

Poleg svojega poklica kot mati opravlja vse, a ni štetu. Ni štetu radi tega, ker ni znala uveljaviti svojih zahtev in stremeljenja po višji izobrazbi. Kultura in znanost ji odpirata pot v novo življenje in čim bolj prodira, tem bolj se zaveda svojega poklica. Poklic matere-gospodinjke je najtežavnejši vseh poklicev in je združen z največjo odgovornostjo pred bodočnostjo. Mati je prva šola, ona vodi in uči otroke, ona odgovarja. Da pa lahko vzame to odgovornost za lahkoto na svoje rame, mora biti tudi deležna izobrazbe, in ako ji ni dana prilika, mora sama skrbeti, da se izobrazbi. Dekleta — žene matere, vi imate odgovornost pred narodom. Od vas zavisi naš naraščaj; vzgajajte ga in vodite ga, a še prej vzgojite same sebe. Razvoj prosvete je vaš, vi z vašim razvojem ga posplošujete. Ta razvoj pa je v okviru vaše izobrazbe, zmožnosti in volje.

Pravo žensko gibanje se mora usmeriti predvsem v to smer, ako hoče biti okronano s pravim uspehom.

Emmya.

DNEVNE VESTI

Vsi potni listi razveljavljeni

Tukajšnja kr. kvstura razglša: Občinstvo se opozarja, da se na podlagi ministrske naredbe razveljavijo vsi potni listi za inozemstvo z dnem 9. t. m. V primerih nujne dokazane potrebe potovanja v inozemstvo, bodo mogli dobiti imejitelji potnih listov pri kvsturi vizum, s katerim se potrdi veljavnost.

Otvoritev zadružnega tečaja

Včeraj popoldne ob 3.30 se je vršila v prostorih Zadružne zveze slovenska otvoritev letošnjega zadružnega tečaja. Otvoritveni slavnosti je prisostvovalo 22 gojencev tečaja, vodstvo Zadružne zveze in inž. Astori kot zastopnik «Ente Nazionale per la Cooperazione».

Po otvoritvi tečaja je bila poslana predsedniku omenjenega zavoda poslancu Alfieri-ju pozdravna brzojavka. Letošnji tečaj bo obiskovalo kakih 27 mladeničev iz raznih krajev dežele.

Stanje telovadbe pri nas

Neki ljubitelj telovadbe nam piše: Pred kratkim časom so naša maloštevilna telovadna društva, krožki oziroma odseki prirejali telovadne nastope. Če se spomnimo na našo telovadbo izpred vojne, moramo reči, da je ta sedaj skoro na ničli in naše telovadne prireditve, jasen dokaz delovanja društev, utonejo v morju športnih prireditev. To me je pripravilo k pisanju.

Po češkem sestavu, kakor tudi pri nas navadno telovadimo, je telovadnica onih hramov oziroma večbališč, kjer se vežba telo la duh.

Položaj naše telovadbe danes ni zadovoljiv. Telovadbo gojijo, razen nekaj samostojnih društev, po večini prosvetna društva v posebnih odsekih, in razna športna, pa ta malo. Telovadnih odsekov imamo precej po Goriskem, kar je razveseljivo dejstvo. — Razveselilo me je, ko sem čital o raznih telovadnih nastopih, po naših krajih. Tako so nastopili v Idriji, Dornbergu, Prvačini in Mirnu.

Danes je na Goriskem, kakor na Tržaškem precej krajev, kjer imajo telovadno orodje, ki pa je v kaki kleti. Tu je prilika za delo.

Nastane vprašanje, kje dobiti vaditelje. Ali bi ne bilo dobro, ko bi se organiziral vadiateljski tečaj, bodisi v Gorici ali Trstu. Na tečaj bi prosvetna društva gotovo poslala kakšnega člana, ki naj bi se izobrazil vsaj nekoliko praktično in teoretično v telovadbi.

Vsekakor, če hočemo spraviti telovadbo na ono višino razvoja, kakor je bila prej, se moramo resno lotiti dela. Vodstvo tega pa pripada neizpodbitno ravno zvezi telovadnih društev. — Onim vsem, kjer imajo telovadno orodje, ne bo težko obnoviti telovadnih vaj. Ni pametno se izvijati: nimamo vadiatelja. Kakor so si pevka društva opomogla s pevovodji potom pevskih tečajev, tako si moramo tudi preskrbeti vadiatelje. Prepričan sem, da je pri nas mnogo fantov, ki bi radi telovadili. Gotovo pa se bo dobil kateri, ki je že včasih telovadil. Tak, ki ima nekaj pojma, naj prezame začasno vodstvo telovadnega društva, krožka, odseka.

Zato fantje, zganite se, pričnite z delom, komur je mar zdravje in moč. Tam kjer imate orodje, je to lahko, a tam kjer tega nimate, ne mirujte, saj so vsa naša telovadna društva nastala iz nič, le volje je treba, in te v naši mladini ne sme manjkati.

IZ POL. DRUŠTVA «EDINOST» V TRSTU.

Čast J. Soklič: Ker ne poznamo Vašega naslova, prosimo, da pridete dvigniti Vaš potni list. Radi najnovejših odredb so Vam potrebna gotova navodila. Tajništvo.

GOSPODARSKI VESTNIK

vsebinsa novembarske številke: Janko Furlan: Meščan in deželan; Zivnoroja: Josip Gerbec: Sinovka in parkljevka; Milton Klavžar: Belanska goveja pasma v naših Gorah (Konec); dr. G. I. Prva pomoč v hlevu (dalje); dr. Mirko Legiša: Kostolomnica; M. J.: Previdnost pri nakupovanju otrob. Mlekarkstvo: ing. Anton Podgornik: Kdaj nehati piniti, spiranje in gnetenje masla (s sliko). Čebelarstvo: Josip Rakovšek: Proč s starim in črnim satovjem! — Sadjarstvo: Jušt Usaj: O napravi novodobnih sadovnjakov (dalje). — Mali zimski pedic. Poljedelstvo: — Sejanje pšenice: ing. Andrej Cok: O umetnih gnojilih (dalje); Izidor Nanut, Strokovnik za gradnjo umnega gnojnika. Gospodarski kolektor: November. Vprašanje in odgovori: 79. Kje se kupi vojni material? 80. Kako naj gojim špargelje? 81. Kako naj ubranim stiskalnico pred črvi? 82. Kako naj prekladam čebele? 83. Kako naj pomladim svoj vinograd? 84. Ali so razpisane nagrade za svinjake? 85. Ali se sme pokladati svinje? 86. Ali je grizenje pri zrebtu prirojeno? 87. Kako naj gnojimo zelenjadi? — Tržne cene. Gospodarski drobiž. Listnica uradništva in uprave.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG. 8. XI. 1926.

Precej mrtven tržni dan je izzval enako sliko trga, ki bi po dovoljenih količinah blaga zamogel biti vsaj srednje dober. Približno polovico vsega blaga je bila v krompirju in jabolkih. Cene so bile sledeče: Zelenjava: Radič 240—400; pesa rufeca 90—120; pesa bela 80—100; malancane 170 do 250; buče 350; paprika zelena 170—220; krompir 65—80; repa sladka 40—50; repa kislja 100—120; zelje belo 80—120; karfioli 120—140; vrzote 60—100; fižol v stročju 250 do 300; paradižnik 180—220; čebula 50—80; česen 250—320.

Sadje: Jabolka 60—300; hruške 100—400; grozdje 280—400; kostanj 100—180; fige —; limone 28—35 Lir za zabo.

Naročite in širite „EDINOST“

Emmya.

Iz tržaškega življenja

Nezgoda na železniški progi.

V nedeljo jutraj se je na železniški progi pri Herpeljah pripetila huda nezgoda. Neki motorni železniški voziček je trčil ob drug voziček, ki sta ga gnala dva delavca. Radi silnega sunka sta se vozička prevrnila in pri tem je 52-letni železniški čuvaj Ivan D'Angelo, stanujoč v Carbolj zgorini št. 318, padel tako nesrečno, da se je zlomil dve rebri ter razen tega zadobil še druge poškodbe na glavi. Nesrečni mož je bil prepeljan v tukajšnje bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti najmanj tri tedne.

Žrtev avtomobila.

Ko je 26-letni pomorščak Teodor Martinesi, stanujoč na trgu Cavanna št. 6, včeraj popoldne okoli 17. ure šel v družbi dveh prijateljev po ulici Cavana, je nenadoma privozil neki javni avto, ki ga mladenič ni pravočasno zapazil, da bi se mu umaknil. Zadet s silo od strani, je Martinesi padel in se pri tem tako hudo udaril, da si je zlomil kosti v kolku ter zadobil tudi notranje poškodbe. Siromak je bil prepeljan s istim avtomobilom v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelk. Zdraviti se bo moral kakih 6 tednov.

Kadar človek obupa nad življenjem

Trije samomorilni poskusi.

Včerajšnji dan je potekel v znamenju samomorilnih poskusov. Trije nesrečniki so na različnih način skušali napraviti konec svojemu življenju, ki se jim je zdelo iz enega ali drugega vzroka nezno. Po vzrokih, ki so mu dali povod, je najbolj žalosten samomorilni poskus 21-letnega tečaka Evgena Naum, stanujočega v ulici Lazzaretto vechio št. 13. Mladenec je že delj časa bolehal na neki pljučni bolezni, ki jo je smatral za neozdravljivo, če prav so bili zdravniki v tem oziru drugačnega mnenja. Toda Naum jim ni verjel; menil je, da ga zdravniki le tolažijo in to ga je še bolj utrdilo v neutemeljenem prepričanju, da zanj ni več pomoči.

Zato ni čudno, da se je v takem duševnem stanju odločil za obupni korak, ki ga je izvršil predpreteklo noč. Ko je njegova mati spala, je obupani mladenič pograbil neko ostro rezilo ter si zadal več precej globokih ran na levem zapetju. K sreči se je kmalu potem prebudila njegova mati, ki mu je zavezala rane ter ga nato spremlila v mestno bolnišnico. Tam je nesrečni mladenič dobil zdravniško pomoč, nato je bil prepričan — ker rane k sreči niso bile nevarne — domači oskrbi.

Hujše posledice je imel samomorilni poskus, ki ga je izvršil 42-letni kavarjniški uslužbenec Ivan Redivo, stanujoč v ulici Rigutti št. 14. Včeraj jutraj zarana se je Redivo vrnil z nočnega dela domov, pa je kmalu potem zopet odšel. Bil je tako potr, da je njegov 18-letni sin zaslišal, da mož kuje kak mračen naklep; zato je radovednostil za njim. Kmalu se je prepričal, da ga zla slutnja ni varala. Redivo se je podal k visokemu zidu, ki se dviga nad ulico Tessa, se vzpel nanj in — preden je mladenič utegnil to preprečiti — skočil v globokino. Nesrečni mož je oblezel tekoče poškodovan. Na obupno vpitje mladeniča so prihiti ljudje, ki so skušali na kak način pomagati Radivu. Medtem je nekdo obvestil o dogodku resilno postajo. Kmalu potem je dospel na lice mesta zdravnik, ki je doglal, da si je Redivo zlomil kosti v kolku in zadobil tudi notranje poškodbe. Nesrečni mož je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju v kirurški oddelk. — Zdi se, da je Redivo hotel v smrt radi družinskih neprilic.

Tretji samomorilni poskus se je dogdil včeraj jutraj v uradih tukajšnje podružnice «Živnostenske banke». Okoli 10. ure si je 37-letni biagajnik Fran Schaurak, nameščen pri omenjen. zavodu, vrgel v vestibulu z revolverjem kroglo v glavo. Pok je privabil iz bližnjih uradnih prostorov uradnike, ki so našli Schaura nezvestnega. Na lice mesta poklicani zdravnik resilne postaje, je ugotovil, da je Schaurak smrtonovarno ranjen; krogla mu je prebila lobanjo na desnem senču ter se zapčila globoko v možgane. Nesrečni mož je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se sedaj bori s smrtjo.

Schaurak je rodom Čehoslovak in je bil že delj časa zaposlen pri tukajšnji podružnici «Živnostenske banke»; stanoval je s svojo družino, obstoječo iz žene in 2 otrok, v ulici Lazzaretto vechio št. 15. Zdi se, da je nesrečnega uradnika privedla do obupnega koraka huda nevrastenija. Radi boleznij je Schaurak svojčas dobil dva meseca dopusta in včeraj je zopet nastopil svojo službo.

Tržaško sodišče

Radiotelegrafični kondenzatorji.

Calloni Alojz bivajoč v Tržiču se je moral zagovarjati pred tukajšnjim kazenskim sodiščem radi kvalificirane tatvine dveh kondenzatorjev in skupni vrednosti L 100 na škodo tržaške ladjedelnice C. N. T. Obtoženec navaja v svoj zagovor, da je kondenzatorje sam izdelal iz materiala, ki ni mogel več služiti in bil radi tega zavržen. Izdelal je tri kondenzatorje, od katerih enega so našli že v njegovi delavnici. Calloni se bavi v svojih prostih urah s konstruiranjem radio-aparatur, ki pa služijo samo njemu v raziskovalne in poučne svrhe. Prič ni. Branitelj odvetnik Kezich zahteva, da se ugotovi resničnost obtožbenih trditev, kajti obtožnica, zgrajena na podlagi ovadbe, zamore v slučaju ugotovitve, da je material bil v resnici zavržen, izgubiti vso svojo vrednost. Navzlic temu da državni pravdnik vztraja na svoji zahtevi, da se Calloni obsoja na štiri mesece in osem dni zapor, sklene sodni dvor, da je potrebno zaslišanje enega zastopnika tržaške ladjedelnice in prenese obravnavo na 13. XI. 1926.

TELESNA VZGOJA

SPORT

VTISI S FINALISSEME

Prosveta - Olymp 2 : 2

Včeraj odigrani tekmi med neometnima skupinama tržaške Prosvete in opatiške Olympia so razmere dale ime finalissemu. Objektivno opazovalec in suh kritik, ki mora tekmo opazovati brez opešujočih oči nekakega idealizma, ki tako rad po krivici odpušča največje nedostatke, je odšel z večernje tekme kolikor koli nezadovoljen. Tekma sama na sebi ni v svojih fazah mogla nuditi precej številnemu občinstvu nikakega zadovoljenja v pričakovanju boja za tako željeno prvenstvo. Reklo se bo, da je bilo stanje igrišča v veliki meri krivo vsemu temu, toda dejstvo, da so se ravno faze, ki so bile odigrane na dobrem terenu, tako malo razločevale od odigranih v blatu, govori proti temu izgovoru.

Prosveta je nastopila v približno isti formaciji kot zadnjič proti Adriji, zato je gledalce v marsičem v nedeljo iznenadila, kajti ne vrste so bile precej raztrgane in celo posamezniki razmeroma slabi. Odlično je branil druzbene barve vratar Dekleva, ki je zavedajoč se pomembnosti tekme, plačal s svojim pogumom trd davke gradbi pomankljivosti lastne obrambe. Handikapiran v številnih izpadih na rokah, boku in na glavi, je poslednje trenutke odbil le z desno roko. Kulersina smo videli v lepi formi, a nismo našli v njem tistega ponosnega centerhalfa Prosvete. Druga to-le: Ni dovolil igrati vse za vse, kajti ni bil nogogete, ki doprineše zmago četi. Edino le četa je poklicana, da si s skupnostjo formaciji kot zadnjič proti Obzoru. Verujemo, da je od udučenja zadržano rezanje iste precej omejilo tudi ne sil. Ne more se pa odpušiti četi, da prihaja na igrišče v tako važni tekmi tako slabo izpopolnjena. Videli smo na pr. absolutno pomanjkanje dobrih krilskih akcij. Levo krilo je odpravljalo v najlepših trenutkih ter držalo za celo dobo tekme tako skrajno zaspano igrar, da je človeka skoro jezilo. Tudi desno krilo ni služilo četi kot bi moralo. Notranji trijo je pa bil žrtev ne ravno predobro brambe Prosvete. Najboljši mož v igri Olympia je bil centerhalf (Tomasič), ki pa je imel nekako manjše padanja. Halfo niso igrali slabo, a so preveč branili. Dobro je igral par braniteljev Olympia, dočim je njega vratar imel pri vsem tedi nekoliko sreče.

Resnične premoči premoči v tej tekmi ni bilo močeno opaziti. Igra je kolebala popolnoma umerno z enega igrišča na drugo in se vzdrževala pod vsakimi vrati približno enako. Prosveta je naslajala svoj napad na krila, ki so bila prisiljena v marsičem odpuščati, ker precej dobro držana od halfov. Tekma se je zavlekla do teme, ter morala radi ne končati. In bolje je bilo tako, kajti v nedeljo ni mogla ene ali druge čete biti povsem slaba, ter bi nikakor ne mogla služiti za resnično dokazilo našega nogogetnega prvaka.

Spornost udučenja je brezdomno namenoma dolotila za to tekmo sodnika g. Sancia, ki je znan krotitelj premočnih in prebojnih akcij. Igralci bi se pod njegovim stalnim vodstvom naravnost omehkali. Ta lastnost sodnika zamore večkrat vplivati na tempo in močeno igrar ter vplivati vanjo od publike sovražno monotonost. Gospod Sancia je dober teoretik in še boljši a prenatržen praktik.

M. D. Barkovlje - S. D. Primorje 0 : 0

Kdor pozna četo Primorja, se bo gotovo čutil izidu večernje tekme. Da Barkovljani niso bili poraženi z igrišča, gre zahvala njihovi obrambi.

Tekma se je pričela ob 3.30. Od začetka pa do konca prvega polčasa so bili Barkovljani v premoči, dočim so drugi polčas nadvladovali Prosečani. Od prvih sta se večer najbolj odlikovala vratar Sosić in Sergij (pizdril), od Prosečanov je igral dobro Miani.

Igra je bila skozinskozi težka; nekoliko je bilo vzrok igrišče, nekoliko pa tudi igralci sami. Na splošno pa je tekma prešla brez posebnih incidentov. Sodnik precej na mestu. — S.

Vesti iz Goriškega

Goriške mestne vesti

Smrtna kosa

V soboto popoldne ob 2. uri pop. je umrl preč. župnik Franc Ksaver Šmid v Gorenji Branici. V torek se prepeljejo njegovi zemeljski ostanke ob 9.30 iz Gornje Branice na Marijino Celje, kjer se bo vršil popoldne pogreb. Pokoj njegovi duši!

Odpuščen obisk

Obisk naučnega ministra Fedeleja, ki se je imel vršiti tle dni po naših krajih, je bil odložen na nedoločen čas.

Potni listi

Radi zadnjih oblastvenih odredb nas izprašujejo razni ljudje posebno pa naša dekleta, ki se imajo izseliti tle dni v Aleksandrijo, ali jim bodo odtegnjeni potni listi. Kolikor smo izvedeli iz gotovega vira, ne bodo preklicani potni listi onim, za katere ne obstoja dvom da se v resnici podajajo na delo v inozemstvo. Dežela Egipt samar običaj našega ženstva si iskati dela v Aleksandriji in pa Kairu sta pač že dovolj poznani oblastem, tako da naše žene in dekleta ne bodo imele posebnih težav radi potnih listov.

Porotne razprave.

Kakor smo že poročali, se je pričelo je-sensko porotno zasedanje. Predseduje cav. uff. dr. Ferri, državni pravdnik cav. uff. Dessy.

Najprej je prišla na vrsto razprava proti 27-letnemu Skoku Mirku iz Rodika in 26-letnemu Vovku Lovrencu iz Ospa pri Trstu. Ker sta oba neznanega bivališča in

radi tega tudi nista prišla k razpravi, se ni sestavila porotna klop, marveč je sodil sodni dvor, obstoječ iz predsednika in sodnikov Marassovicha in Caneva.

Naj na tem mestu ponovimo kazensko dejanje, ki sta ga zagrešila Skok in Vovk. Devetega avgusta leta 1921. so vdrl v Rimberberku štirje našeljeni moški v stanovanje krmarice Marije Mihelj in so ji odvzeli vse, kar jim je vrednega morala izročiti, t. j. 1500 lir v gotovini, dve zlati uri vredni 600 lir in črge srebrne in zlate predmete v skupni vrednosti približno 10.000 lir. Prav ta čas, ko so našeljeni vršili svoj roparski posel v spalnici Marije Mihelj, se je motal okrog hiše Franc Kodrič. Eden izmed roparjev je skočil nato na četo, prinesel takorekoč Kodriča v hišo, nastavljal mu na sence revolver in mu vzel listino, v kateri je bilo 153 lir. Zapuščajoč hišo so srečali roparji pastirja Birska Franceta in ga usmrtili. O tem so bili takoj obveščeni karabinerji, ki so zasledovali zločince. Dobili so jih v neki gostilni v Skopem, zahtevali od njih, naj dvignejo roke, toda vsi štirje so začeli streljati in ustrelili je padel brigadir Picchi. Drugi karabiner Tedesco je začel tudi streljati, ustrelil je dva zločince, in zasledoval ostala dva, čeprav je ranil enega izmed njih v meča.

Pri razpravi sta se zaslišala vdova po Birsu in karabiner Tedesco. Državni pravdnik je zahteval dosmrtno ječo za Skoka in 30 let ječo za Vovka, ki je bil ob času dejanja mladoleten. V tem smislu je tudi razsodil sodni dvor.

V petek je sledila razprava proti demotorniki Josipini Medvedovi, 27-letni deklini iz Livka, obtoženi, da je dne 27. avgusta 1924. povzročila hoté smrt svojemu pravkar rojenemu otroku.

Obtožnica se nikakor ne čuti kriva. Trdi, da je rodila mrtvo dete. Pripravljuje, kako je šla služiti v Trst, kjer je dobila službo pri dobri družini; tu se je seznanila z domačim sinom, ki ga je vzbujala. Ko se je čutila noseča, so hoteli, da bi splavila, česar pa ni hotela in se je rajši vrnila domov. Poročala je podrobneje o porodu; ko se je bila prepričala, da je dete bilo mrtvorjeno, je položila trupelce v koš in pozneje zakopala otroka na prostoru, kjer so ga pozneje tudi odkopali.

Zaslišane so bile razne priče in prebralo se je tudi zdravniško mnenje.

Porotniki so zanikali dejanje in na podlagi tega pravoreka je bila Medvedova oproščena.

IZ DOLENJE TREBUŠE.

Dekla utonila.

V četrtek 4. novembra t. l. je padla v vodo in utonila dekla tukajšnjega gostilničarja Fr. Obrekarja, ko se je peljala po žični vzpenjači čez Idrijco.

Ze je minilo 5 tednov od hude povodnji, ki nam je odnesla most, a se nihče ne zgame, da bi se nam napravila vsaj ena brv za prehod. Gospod potešat, ali Vam ni znano, da nas je več nego ena tretjina ljudi občine na levem bregu Idrije, kateri smo brez poti? Ali je potreba človeških žrtev, predno se kaj ukrene? V Stopniku je napravljena brv že 3 tedne.

Vesti iz Istre

MAČKOVLEJE.

Letina - Tatvine - Mladina.

Redkokdaj se sliši kakšen glas iz naše vasice. Kadar se sliši, so sliši samo o kakšni prireditvi. Kako živimo in kako obstojimo, za to se nihče ne zmeni. In kakor da bi bili brez težav in nadlog. Davki visoki, zlog vedno večji, zmeraj več širi svoje kremplje.

Trgatev in letina. — Trgatev je dobro uspela, samo deževno vreme nas je par dni motilo. Letina ni prav bogata ne na trti ne na drugih pridelkih. Zadovoljni smo tudi s tem pridelkom. Da ni imela trta, prave letine, je kriva lanska zaostalost. Kdor se, je lanko leto pridno boril proti peronospori in raznim boleznim, je imel tudi letos laški pridelok in zdrave trte. Kdor ni tega delal, je imel letos boljše trte. Pri njih je tudi krivo, da so imeli tudi letos slabšo letino, to, da so prevečkrat škropili; do osemkrat so nekateri. In to je škodilo trti tako da ni mogla prosto dihati in se razvijati. Kdor je škropil trikrat ali štirikrat, je imel boljše uspeh. Letos je vino boljše, kot vsako drugo leto po vojni. Ako pride kakšen kupec, ga ne bo pustil kakor druga leta.

Malokdaj se sliši pri nas o tatvinah. Samo pred velikimi prazniki in pred velikimi slavnostmi, n. pr. za božič, pust, velikonoč, pred kakšno veselico ali plesom. Napravijo pohod v kakšen kurnik, po kako pitko ali petelinčka. Tudi kakšno gnat in klobasico si radi privoščijo. Prav po starem so napravili tudi prošni mesec. Mislili so da bodo občinarji dovolili ples v Mačkovljah. Hitro so naskočili par kurnikov in odnesli 15 kokoši, in dva petelinčka. Mislili so si, da tudi kokoši morajo plesati letos za naš smenja, pa se jim ne bo posrečilo zaradi tega, ker ne bo nič plesa. — Mladina pri nas malo čita. Mladeniči so razdeljeni na dva tabora. Prvi tabor živi po svojem stanu, ne

mara za ples, ne mara za moro, ne za kvartanje, ne za pretepe in razne neumnosti. Njim je knjiga in časopis največje veselje.

Drugi tabor tvori taki, ki bi živeli le za ples, kvartanje, popivanje in razne burke. Mladeniči iz prvega tabora bi morali biti za vzgled vsem. Oni čitajo tudi inozemske liste tudi češke. Prvi list pri nas je «Edinost», ki ga vsak dan čitamo v več hišah. Prineso nam ga naše mlekarice. Naročiti «Edinost» pri nas ni močeno, ker pride pošta k nam samo enkrat ali dvakrat v tednu.

Dolgo časa je bila naša vas brez načelnika. Odkar je moral pobrati šila in kopita bivši načelnik, ni bilo nobenega več. Sedaj smo dobili novega vladarja, kateri je pričakoval «krono» celih 25 let. Upajmo, da bo znal «vladati».

Mlad vaščan.

Na vrhu Rombona ob nevihti

Med vojno je bilo. V zgodnjih jutranjih urah sva se s »tovarišci«, črtana s težkimi nahrbtniki, počasi pomikala po megleni koritniški košili proti vzhodju Rombona. Naš cilj je bil vrh Rombona. Deževalo je, nabirale so se po cesti mlakuže in hoja je bila dokaj neprijetna. Kraj pota smo opazili na več mestih kako poginulo kljuje, a okrog se je tlačilo vse polno sestradanih vojakov, — bili so večinoma od trena, — kateri so jih med šalo in smehom kaj pridno rezali in kose mesa natikali na pripravljene kole. Nekoliko vstran so kurili ognje in pekli kakor jaginetno. Nikdar ne bom pozabil, kako nam je priletel brkat Bošnjak ponujal kos «pečenja», toda misva hotela sprejeti ponujane «pečenke», kljub temu, da sva odšla iz Loga ob sami črni gorki vodi.

Dospela sva do mostiča, kateri je peljal preko Koritnice. Vrgla sva s sebe nahrbtnika, pojedla rezervne porcije suhorja, nato sva se umila v Koritnici in zopet nadaljevala hojo po takrat imenovani «drežehn» — drežehn poti. (Ime od tod, ker je pot napravila dvakrat po trinajstih ključev, predno si dospel do postaje žične vzpenjače.) Težko sva sopihtala v hrib in večkrat počivala. Po peturni hoji — ni se nama pač mudilo — sva le srečno dospela do postaje žične železnice. Pravim srečno. Kolikokrat se je zgodilo, posebno v deževnih dneh, da je zdrknil ta ali oni, pa tudi oni mali konjički, s katerimi so nosili živež na vrh, so marsikateri povlekli v globino. No bili so tudi taki, kateri so se hote podrsali, pa ne, kjer je bilo preglahoko.

Po kratkem počitku nedaleč od postaje sva je ubrala zopet dalje. Vreme se je popolnoma izpremenilo. Pričela je močna burja, deževali je prenehalo in nebo se je zvedrilo. Hodila sva že precej časa. Manjkalo nama je morda še par sto korakov do vrha, ko zagledava na jugu težke oblake, kateri so se valili proti nam. Prihajali so z neverjetno naglico bliže in bliže. Burja je vedno bolj narasčala in pospešila sva korake. Ze so je le padati prve kaplje. Vsa premočena dospela do neke še nedovršene «kaverne» in smukneva vanjo.

Burja se je nakrat spremenila v pravi vihar. Zona nas je spreletavala, ko sva poslušala to grozno tuljenje divje vihrice, ki je sovražno zavijala okrog vrha. Prihajajoče grmenje je še bolj pomnožilo naš strah; pričelo je silno treskati okrog nas, strele so švigale in zdaj je treščilo sem zdaj tja. Vrgla sva od sebe vsako orozje. Nenadoma mi blisk zatemni vid, silen puh me pritise ob steno, a moj tovariš je zatuhl kakor ranjena zver. Ko se polagoma zavem, vidim da leži prijatelj nezavesten na tleh. Po vsem telesu sem se tresel in le s težavo sem stal na nogah. Prirogam se in ga začnem drgniti ter ga tako zopet obudim; polagoma je prišel zopet k zavesti. Bulil je pred se in me debelo gledal. — Takrat mu je bilo še pranešeno, par dni potem pa je revež padel. — Sedem in se stisnem poleg njega, vržem šatorko in pokrijm sebe in njega ter zatisnem oči, da ne bi videl, kaj se godi okoli naju. Nevihta venomer razsaja, strele se družijo v ognjeno morje in nepopirno grmenje se razlega ob pečinah. Toda zdelo se mi je pod šatorko, da nevihta polagoma ponehuje. Radovedno pogledava izpod platna in res kakor bi migljal je prestalo vse skupaj. Le v daljavi vidiva še žarenje in votlo bobnenje je prihajalo do nas. Zapustiva kaverno in poiščeva orozje ter nadaljujemo to našo trnjevo pot. Dospela sva do neke barake, javiva svoj prihod, a tu nam povedo, da je naše mesto na Čukliji, oni nesrečni Čukliji. 1-1-0.

Lužiški Srbi

Severno od češke meje, ob vzhodju Sluknovskih gora se razprostira področje Gornje in Dolnje Lužice, kjer prebiva najmanjši slovanski narod — Lužiški Srbi. To je edini slovanski narod, ki še ni dosegel svobode in živi pod težkim nemškim jarmom; jih je okoli 200.000, ki tvorijo ostanek nekdanje velike in močne severozapadne slovanske države.

sosi, ki so tudi to zimo v velikih množinah priplivali v Hvalo, in divji sadeži, gozda so tvorili pravo bogastvo, ki ga je Nab, mojster kuhanja, jedva mogel shriniti.

Seveda so popravili tudi brzojavno žico med stajo in granitno hišo. Brzojav so rabili, če je bil kdo izmed naselencev v staji in je nameraval tam prenočiti, pa se mu je zdelo umestno to javiti granitni hiši. Sicer pa je bil otok zdaj popolnoma varen, vsaj pred sovražnimi napadi ljudi.

Kar pa se je enkrat zgodilo, se je udegnilo še pripepiti. Vedno je bilo močeno, da se pokažejo zopet kakšni morski razbojniki ali ubegli kamjenci. V Norfolk na pr. so bili še nekateri tovariši Boba Harveya, ki so vedeli za njegova dejanja in ki bi ga udegnili posnemati. Zato so naš seljenci vsak dan z daljnogledom preiskali obširno obzorje med Zveznim in Vašingtonskim zalivom. Ko so pa bili na potu v stajo, so gledali na zapadno morje, in če so se povzpeli na tamošnji gorni odrastek, so mogli razgledati tudi del severnega obzorja.

Nikdar niso zapazili nič sumljivega, vendar pa so morali biti na straži.

Zato je inženir nekega večera predložil prijateljem načrt, po katerem bi se dala staja bolje utrditi. Potrebno je bilo po

Zgodovina Lužiških Srbov predstavlja od svojega početka nepretrgan boj med Slovani in Germani, boj na življenje in smrt.

Skoraj do X. veka žive Lužiški Srbi v miru. Tedaj so jih začeli napadati Nemci in v XII. stoletju podležejo nemški premoči. Nemci jih nasilno pokristjanijo ter jih potem sistematično germanizirajo. Po bitki pri Beli gori se Lužica pripoji Saški.

XVI. vek, doba reformacije, je donesel tudi Lužiškim Srbov narodno probujenje, toda razdelil jih je obenem na dva tabora: evangeliste in rimske katolike. Sedaj so v pretežni večini protestanti, samo majhen del (okoli 20.000) je katoliški. Tridesetletna vojna je sicer uničila napredek iz reformacijske dobe, toda Napoleonske vojske so narodni pokret zopet oživile. Pojavila se je narodna literatura, koje prvi zastopnik je Handrij Zejler (1804—1872). Glavni narodni buditelj je bil pa Arnošt

(Dalje na IV strani)

Adele Germek-Detela

Josip Chiummino

poročena

Trst 7. novembra 1926 Rim

1166

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1518)

KMETSKO posestvice pri Trstu se kupi. Ponudbe pod «Vino» na tržaško upravništvo. 1711

MOTORNKO belgijsko, 2½ HP, 2 menjavi, v dobrem stanju se proda. Prodajalna jestvin Opčine 341, Bolle. 1710

MOTORNKO KOLO 355 na prodaj. Garage Viale Ventii Settembre 65. 1712

DRUŽABNIKA s 15 do 20 tisoč lir za staro, dobro vpeljano trgovino se išče. Ponudbe pod «Stara trgovina» na tržaško upravništvo. 1713

TEGOVINA z mešanim blagom, dobro vpeljana, blizu železniške postaji in na prometnem kraju, se odda takoj v najem. Naslov in natančnejša pojasnila pri tržaškem upravništvu. 1693

PRODAJALKA specerijskega blaga išče službo. Nastopi lahko takoj. Naslov pri upravništvu. 1686

ŠMILAJOD (Trpoški sok), izborna sredstvo proti arteriosklerozni, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilo sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let se prodaja samo v lekarni Castellanovalch, Trst, Via Giuliana 42 (paralelna ulica Via dell'Istria). (1524)

BABICA, izkušena, sprejema noseče na dom. Ulica Chiozza 50, pritličje. 1698

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Via Madonnina 10. 1704

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. Telefon 33-19. 1517

ZDRAVNIK
Dr. Fr. Ambrožič
se je stalno naselil
v Št. Petru na Krasu
In ordinira 1165
v Kanalovih hiši od 9-12 in od 13-15

PELKARA PELKARA
Peller, Kahan & Co
Družba s o. o. z.
Lastnik: SALO NAGLER
Trst - Via S. Nicolò 12

SLOVENC!
(1097)
Najlepše, najboljše in najcenejše obuvale dobite pri REBCU, Via Carducci 36.

GORCICA
ORCO
(SLADKA MOČNA)

NEŽNE
ROKE
previdne in skrbne matere nudijo vsem hišnim sladki odvajalni čokoladni bonbon ARRIEA
Za zdravje vseh.
Prodaja se v rudočih zavitkih po 50 cent.
CARRIBA
DOBITE GA
V VSAKI LEKARNI

PODLISTEK

JULES VERNE: (157)

Skrivnostni otok

Les so morali takoj posekati in površno obdelati, ker se v svezem stanju ni dal porabiti, in ga je bilo treba torej nekaj časa sušiti. Pridno so delali tesarji skoraj ves april. Pretrgali so delo le ob prehodnih nevihtah enakonočja. Mojster Jup je pomagal z največjo spretnostjo. Plezal je na drevesa, kamor je privezal vrvi, ali pa na svojih močnih ramenih prenašal brezvejnata debela.

Ves les so shranili pod leseno lopo, ki so jo postavili poleg kamina. Tam je les čakal daljne uporabe. April je bil torej kakor oktober severne polobe v splošnem prav le. Istočasno so opravljali tudi poljska dela, tako da je kmalu izginil sleherni sled o opustošenju planote Lepega razgleda. Mlin je zopet vstal iz pepela, a v kurjem dvoru so nastala nova zidanja, ki so jih napravili v večjem obsegu, ker se je kuharica močno razmnožila. V hlevih je bilo sedaj pet onag, štiri odrasle, ježi in vožnji priučene živali, in eno še prav mlado žre-

be. Inventar naselbine se je izpopolnil s plugom, s katerim so onage delale kakor najboljši voli v Yorkshire ali Kentuckyju. Vsak naseljenec si je poiskal svoje delo in njih pridne roke niso nikoli počivale. In kako zdravi so bili pri tem vsi, s kakšnimi izvrstnimi dovpti so si kratili le dolge večere in koliko načrtov so delali za bodočnost!

Samo ob sebi se razume, da se je Ayrton udeleževal skupnega življenja in da niso se več dotaknili vprašanja o njegovi vrnitvi k staji. Vendar pa je bil vedno nekoliko potr, redkobeseden in se je pridneje udeleževal dela kakor pa zabav svojih tovarišev. Toda kjerkoli je bilo treba kaj napraviti, je bil veselo zraven s svojimi močmi, s svojo spretnostjo in uvidevnostjo, tako da so ga imeli vsi v vsakih dneh rajši, kar mu ni moglo ostati prikrito.

Tudi na stajo niso pozabili. Vsak dan se je kdo peljal tja z vozom ali odjahal z onago, da nakrmi ovce in koze in pripelje mleko, ki ga je Nab pri kuhi potreboval. Se izlete so istočasno izrabili za lov. Zato sta hodila tja najpogosteje Harbert in Gedeon Spilet — seveda nikoli brez Topa, — in ker sta imela izvrstne puške, ni manjkalo naselencem divjadi. Proizvodil kunskega brioga, ostržišča, dalje želve, lo-

njegovem mnenju palisadni plot zvišati in napraviti ob straneh nekakšne utrdbe, kjer bi se naselenci mogli v slučaju potrebe upirati zmerni premoči. Granitna hiša je bila po svoji legi nezavzetna; staja s svojimi poslopji, zalogami in živalmi je bila kaj vabljiva za morebitne razbojnike, odkoderkoli bi prišli; zato je bilo dobro, če bi se mogli naselenci uspešno braniti v staji proti napadom.

Ta načrt je bilo treba dobro pretehtati, zato so ga prenesli na prihodno pomlad.

Okoli 15. maja je ležal gredelj nove ladje že v ladjedelnici in kmalu sta se dvigala na obeh koncih eprednji in zadnji štev. Pri dolžini 110 čevljev, tako dolg je bil gredelj, so vzehi za glavni prečni tram krova 25 čevljev dolgo gredo. To pa je bilo tudi vse, kar so mogli tesarji dovršiti pred nastopom mraza in slabih vremen. V naslednjih tednih so postavili še prvi par reber na zadnjem koncu, nato pa so morali z delom popolnoma prekiniti.

Zadnje dni tega meseca je bilo vreme izredno grdo. Zapadni veter se je včasih stopnjeval do orkana. Inženir je bil nekoliko v skrbeh za lopo v ladjedelnici, ki je niso mogli postaviti kje drugje v bližini granitne hiše, ker oteok je le slabo ščitil obrežje pred razburkanim morjem, in

ogromno valovje se je privarilo prav do vzhodja granitne hiše.

Na srečo pa se ni nič zgodilo. Veter je vzel smer bolj proti jugovzhodu in tako je bila obala pred stanovanjem dovolj zavarovana z nasipom izmetaninskega rta.

Pencroff in Ayrton, silno vnet ladjedelca, sta nadaljevala delo, dokler je bilo sploh močeno. Nista se menila za veter, ki jima je razkuštral lase, ne za dež, ki ju je premočil do kože, in sta bila mnenja, da je udarec s kladivom ravno tako dober ob slabem vremenu kakor ob dobrem. Ko pa je za vlažnim vremenom pritisnil hud mrz, ni bilo močeno nadaljevati z delom, ker je les postal trd kakor železo. Okrog 10. junija sta morala popolnoma prekiniti delo v ladjedelnici.

Cir Smith in tovariši so vedno opazovali, kako nizka temperatura je na otoku Lincolnu v zimskem času. Mrz je odgovarjal približno onemu v državah Nove Angleske, ki leže skoraj enako daleč od ravnila. Na severni polobli je ta mrz razumljiv, vsaj za ozemlje Nove Britanije in severnih držav Zveze, in to zaradi velikih ravnin, ki se razprostirajo proti severu in ki ne tvorijo nobene ovire za severnega tečaja pritiskajočim ledeno mrzlim zračnim strujam. Za južno poloblo, zlasti pa za otok Lincoln, ni bila taka razlaga mogoča.

Smoler (1816 do 1884), ki je osnoval lužiško-srbsko Matico (1847), Michal Hornik pa je napisal prvo zgodovino lužiško-srbskega naroda. Od novejših generacij je imenoval filologa dr. Arnošta Muko ter največjega pesnika in genija Jakoba Barta-Cišinskega (1856—1909).

Leta 1904 se je uresničil davni sen vseh narodnih delavcev, ko je bil v Budysinu (Bautzen) odprt lužiško-srbski Narodni Dom v navzočnosti delegacij iz vseh slovanskih zemelj. Medtem je izbruhnila svetovna vojna in prekinila narodno delovanje. Nastala je kruta reakcija, ki pa vendar ni mogla ubiti želje po osvoboditvi. Takoj po prevratu so se oglasili tudi lužiški Srbi in njih Narodni Odbor je proglasil samostalnost lužiško-srbske države. Toda mirovna konferenca jim ni dala željene svobode. Vzlic temu pa narod ni klonil, ampak skuša s smotnim delom osigurati si svoje narodne zahteve, kulturne, verske in gospodarske zahteve v okviru nemške države. Lužiški Srbi so v pravem pomenu besede junaki današnjega časa in zaslužijo v polni meri pažnjo in pomoč kulturne Evrope, osobito pa bratskih slovanskih narodov.

Najvažnejši faktor v lužiško-srbskem življenju je društveni pokret. Lužičani imajo mnogo narodnih, pevskih, gledaliških, strokovnih in stičnih društev, ki so vsi vključeni v enen savez »Domovina«. Manjkalo pa je še združanja, ki bi lužiško-srbsko mladino urilo v telesnih vajah. Toda težak narodni položaj je dolgo časa oviral ustanovitve telovadnih društev. Še pred mnogimi leti je pesnik Jan Česla napisal v »Lužičanu« članek o čemskem Sokolu s pozivom, da naj Lužičani osnujejo slično organizacijo. Sledil mu je Jan Bryl, danes profesor v Budysinu, ki je bil l. 1907 tudi član pozdravnega odbora Lužičkih Srbov na petem sokolskem zletu. L. 1912 se je trudil navdušiti sokolski delavci dr. Josip Pata izjaviti zanimanje svojih rojakov za šest sokolski zlet, toda zaman; na zlet so došli samo lužiški dijaki. Po svetovni vojni je povelj Pata nekoliko dijakov v Prago na vzbujanje v praške sokolarne. Tu se je posebno navdušil za sokolske ideje dijak H. Sleca in prišel prinašati članke o Tyrsovem sistemu v različnih lužičkih novinah. Šele leta 1920 je došla prvi kot deputacija 14 Lužičkih Srbov na 7. sokolski zlet.

Od tega časa naprej se je čela širiti med lužičkimi Srbi sokolska ideja. In tako se je 9. novembra 1920 ustvarila prva lužiško-srbska sokolska jednota v Budysinu. Prvi starosta je bil književnik Jan Skala, 16. avgusta 1921 je bila v Bukaresti druga sokolska jednota in par dni pozneje tretja v Matlešici, ki je tudi prva stopila v javnost. Sokoli se je dobro razvijali: 24. novembra 1921 je poselila prva češko-drezdenska sokolska jednota Budysin, kjer je priredila prvo javno telovadbo. Leta 1922 pa je napravil Lužiški Sokol zlet v Mladu Boleslavu, kjer je privrkal stotip v javnost. Ko sta se ustanovili še jednoti v Poršah in Radvoju, se je ustanovil končno tudi Lužiško-srbski sokolski Zvezjak, ki mu je načeloval kot prvi starosta Jakob Sajba. L. 1922 je prišel zastopnik lužičkega Sokola tudi v Ljubljano o priliki vsesokolskega zleta. 21. septembra 1924 se je vršil prvi lužiški vsesokolski zlet v Pančevu, ki se ga je udeležilo 13 jednot. Danes šteje Savez 15 jednot.

Iz tega porasta torej vidimo, da se sokolski pokret med lužičkimi Srbi širi. Sokol ima tudi že svoj časopis »Sokolski Listi«, ki ga urejuje dr. H. Sleca.

Pesnik

Iz cikla »Profil«. Fr. Bevk.

Ne da bi se hotel norčevati iz samega sebe in iz drugih ljudi, slovenska literatura je velika. Res je sicer, da nam je zapustil Prešeren en sam zvešček Poezije, in da bo z zbranimi deli prekosil vse samo Ivan Cankar s svojimi desetimi ali dvanajstimi zvezki, vendar imamo, daj po številu majhen narod, obilo pesnikov in pisateljev vsaj po imenu. Pred vsem pesnikov. Ta naslov je lepši in zvočnejši, mučenstvo se mu zato vse lepše prilaga, in kdo bi ga zameril.

V dne, ko sem se mudil v našem kulturnem središču, je stopil ta in on iznenada pred človeka in stresel samozvestno roko:

«Lojzek Domišljavec, pesnik.»
«Kako, prosim?»
«Pesnik, če vam je drago...»
«A tako?... Imam čast. Klanjam se!»
Imena človeka nisem nikoli slišal. Pa saj to ni glavno. — Niti obleka ne sme delati pesnika. Toda tudi pesmi nisem bral. Ali sem jih prezel? In sram in težko mi je bilo, da jih nisem bral.

Da bi ta človek ne bil pesnik, ni bilo dvoma. Ne samo njegova moška beseda, o kateri nisem imel pravice dvomiti, tudi njegova kravatka, njegov širokokrajni klobuk na ajdovo zrno, dolgi lasje in zanemarljiva nyanjost so pričali zanj. Meni so sicer vselej delali ti vnanji znaki vtis mladosti in pomanjkanja talenta. Umetnost se namreč ne meri po dolžini las in cinični nemarnosti človeške nyanjosti. Vendar se človek lahko moti in čemu bi se ravno v tem slučaju ne bil motil.

Zal mi je bilo, da sem podvomil o pristnosti njegovega poklica, v njegovih očeh sem bral prezirljivost, ki je sijala s pogledom preko mene, da sem strepetal. Hotel sem popraviti ta neugodni vtis. Povabil sem ga v kavarno.

Ni bil sam. Z njim je bil njegov Cop. Čudno je namreč, da imajo vsi ti ljudje po enega Cop. Ne zna sicer devetnajst jezikov, včasih niti pravega metruma ne pozna ne čistih rim. Toda za svojega pesnika je pravi mentor, ki ga vodi po nepravni poti, mu dela reklamo, ga zagovarja in ga brani pred napadi.

Radi razločka teh ljudi nisem nikoli imenoval Cop, ampak Čopič.

Čopič tega človeka je bil mlad dečko, prijatelje nyanjosti, ki je imel eno vrhno, da si ni mnogo domišljal, a je obilo govoril. Vsi stavki njegovega govora so izzveneli kot vprašanje.

Pesnik je v kavarni večinoma molčal, zibal se je na stolu, imel roke v žepu in gledal z izrazom, kakor da je njegova misel tako daljna kot njegova slava.

Slednjič je vzel cigareto, ki sem mu jo ponudil. Pol mežle je razmišljal skozi oblake dima, kakor da čaka, da začneva s Čopičem razgovor o poeziji in pride on na vrsto.

Pogovor pa se je tako spretno razpletel okrog popolnoma tuje stvari, da se niti s skrajnim koncem ni dotikal pesnikovih višav.

Poklical je natakarija.

«Prinesite liste!»

Prinesel mu jih je ogromen kup. Pesnik jih je v naglici prebral, nato je poklical natakarija znova.

«Kje je Plamen?»

V listu je bila natisnjena njegova pesem. Besedo »Plamen« je zelo poudaril, da je bilo slišati oba zloga čisto razločno.

Natakarija se je naglil od njega s polglasno opombo:

«Nova številka še ni prišla... Staro, če želite...»

«Prosim,» je dejal pesnik trpko, vznevoljen nad tem, da ljudje ne uganajo njegove misli. Za katero številko lista pa naj se on zanima, če ne za tisto, v kateri je natisnjena njegova pesem.

Natakarija je prinesel revijo. Bila je raztrgana, ob vogalih zvita. Pesnik jo je prelistal. S strahom je pogledal na stran, na kateri je stala v skrajnem levem kotu njegova pesem.

Bal se je, da jo je kdo že iztrgal. Ali kar je hujše, da je napravil s svinčnikom hudobno opazko. Bil je zadovoljen, ko jo je našel še neomadeževano.

Pesem je prečital še enkrat. Ko je listal drugič preko nje, je ostal na strani pri pesmi in vrzel revijo odprto na mizo. Kot bi hotel povedati s to kretnjo, da v reviji nič pametnega ni.

To sem opazil le podzavestno. Tedaj sem se naglil k njemu:

«Kam pa pišete?»

«Saj malo pišem,» je odgovoril omalovalovalno o svojem poklicu izza nemške revije. Kot bi hotel reči, da se ne izplača pisati za druhal, ki niti njegovega imena ne pozna. V zadregi je prijel kozarec vode in ga izpil.

«V Plamen,» se je oglašil mesto njega Čopič in pogledal svojega varovanca s ponosom.

Pesnik se za to ni zmenil. Objel ga je občutek neznane ugodja in sramu. Ponosa ob enem: o meni govori.

Vzel sem »Plamen« in listal po njem. Naletel sem na pesem in jo prebral. Pokimal sem z glavo in dejal z ozirom na pesnikovo navzočnost:

«Nov pesnik. Častitam!»

Čopič se je zdelo primerno reči: «Talent ima. Če bi ne bil tako len in trmast...»

S tem je hotel Čopič podkrepiti pomen svoje mentorske vloge, ki jo igra pri njem. Vodi ga kot dete in mu svetuje. On pa je ponosen na svojo trmo in lenobo. Narod poklekni in prosí za božjo voljo, naj piše! Naj piše!

O pesmi sodbe nisem izrekel. V takih slučajih sem se omejil na dvoumni stavek: «To je pesem!»

Čopič je oživel: «Če bi bila to ...va pesem» (imenoval je pesnika s polnim imenom, jaz ga iz previdnosti izpustim), «bi jo natisnili na prvem mestu.»

V tem hipu je oživel tudi pesnik. Vrzel je revijo na mizo.

«To ni nič! Imam še vse boljše stvari.»

«Prosim za cigareto!»

Dal sem mu cigareto. Pri tem sem mislil, čemu je dal natisniti najslabšo pesem, dobre pa nosi v žepu.

Iz pesnika je ob pijači planila vsa bridkost, pomešana s trdom, ki je pesmi utrla pot na svetlo. Domovino je imenoval (s Cankarjem seveda) vlačugo, urednike je imenoval z zabiteži, založnike z brezvestneži. Občinstvo je govedasto. V našem literarnem življenju je treba reforme... V teh razmerah ne da nobene svoje pesmi več v natis. In tudi — ne bo več pisal.

«Pusti me!» je dejal svojemu Čopiču, ki mu je hotel ugovarjati. «Ne bom več pisal. Ne pregovori me! Pa tako!»

Tu imaš, domovina, nevaležna, za svoja nečista dejanja. Pesniki so utihnili, oropana si zakladov.

Sedel sem in poslušal. Nalival sem in kadil. Sprva me je govorjenje zanimalo, nato sem se dolgočasil in potil. Rad bi bil pogledal v teku govora na uro, nisem se upal.

«Ali razumete?»

To vprašanje samozvestnih ljudi me vselej zadene. Če pritrdim, priznam svoje zanimanje za predmet pogovora in podaljšam muke. Če zanikam, me bo imenoval tepca in sem v nevarnosti, da mi ne bo razkladal istih stvari še enkrat...

Pred menoj je plesalo vse. Vsa svetovna literatura, preteklost, sedanjost in prihodnost. Vse je zrušeno in znova sezidano. Na vrhu te svetovne revolucije stoji pesnik, ki je imel priobčeno prvo pesem.

Tedaj je prišlo najhujše. Pesnik je segel v žep in položil oguljen zapisnik na mizo. Nekaj časa je listal po njem, kakor da išče najzanimivejše. Nato je prišel brati od kraja.

Svoje nenatisnjene pesmi. Sprva je bral polglasno, z levico je naglašal ritem, rime je poudarjal, oči so gledale sugestivno. Revolucionar se je spreminjal že pri drugi pesmi v mehkega sanjača o ljubezni in lunini svetlobi... Kmalu je pozabil, da je v kavarni. Glas se je

zvišal, zdelo se je, da recitira pri polni dvorani.

Ljudje so postali pozorni, natakarija se je naslonil ob steno in se smehljaj, pesnik je bral dalje...

To je bil finale večera. Vjel sem polsekundni odmor, da sem utegnil zaključiti:

«Plačam!»

To je pesnika zdrnilo. Padel je z viška svojih sanj v realni svet. Čudno je pogledal iz prebujenja, zaprl zapisnik in ga zmašil v žep. Gledal je otožno predse, z izrazom, kakor da se je ta edini hip videl v zrcalu in spoznal samega sebe.

Razne zanimivosti

Nov nebotičnik

Zdaj, ko zidajo v Trstu prvi nebotičnik, ki bo v primeri z njunorškimi »nebesnimi strgali« skromna stavba, poskusimo si predstavljati novega kamenitega velikana, ki bo stal v kratkem času ob Madisonovem trgu ter krasil ali kvaril tam njunorško mesto.

Narčje za novo stavbo je narisal arhitekt Bertram Grosvenor Goodhue. Orjaško poslopje je namenjeno za urade najrazličnejših trgovskih in drugih družb in bo visoko 335 metrov. Nadkrijevalo bo celo Eiffelov stolp v Parizu, ki je do danes najvišja stavba na svetu. Nadstropij bo imelo osemdeset. Najvišja hiša na svetu do danes je Woolworthova palača v New Yorku, ki šteje 52 nadstropij; hiša z največjo prostornino na svetu je palača Equitable tudi v New Yorku, dasi šteje ta komaj 40 nadstropij.

Palača Equitable prezirajo celo Njunorčani sami, ker ni najvišja. Kdor pa pozna njeno prostornino, bo občutil pred njo spoštovanje. Tudi ta »šiša« je bila namenjena samo uradom in samo uradi so v njej, v pritličju banke, v gornjih nadstropjih so pa centri velikih ameriških korporacij. Stirinaj tisoč ljudi je dnevno zaposlenih v njenih prostorih. Telefonov je v njej 4800. Tudi odbojni dvigal ali liftove ne manjka — osemindeset je vseh. Kadar se ta dvigala enkrat dvignejo do vrha, prepotujejo štiri milje (nad šest kilometrov), ko se vračajo navzdol, napravijo druge štiri milje pota. Svigajo pa neprestano gor in dol od zjutraj do večera in nekatera tudi ponoči. Zato pa prepeljejo na dan povprečno devdeset tisoč ljudi, ki bi brez njih morali brustiti pete po stopnicah. Iz tega trgovskega kolosa gre vsak dan na pošto 88.000 pism — tudi povprečno vzeto, kajpada — in če bi postavili ta pisma lepo drugo na drugo, bi napravili papirnat stolp, ki bi segal 280 metrov visoko. Sedemdeset metrov bi bil pa visok stolp iz samih šip, če bi jih pobrali z oken palače Equitable in jih zložili drugo na drugo. Deset mož je v stalni službi v palači Equitable, da omivajo okna, pa nikoli ne končajo dela. Preden pridejo enkrat do konca s svojim delom, so že prva potrebna voda in mila.

Temelj, na katerem bo stal novi nebotičnik, bo zahteval tudi dokaj pozornosti od strani stavebnikov. To se lahko sklepa že po temeljih palače Equitable in Woolworth. Temelji prve segajo devdeset čevljev pod površje ulice, betonski stebri, ki nosijo na sebi ogromno težo Woolworthove palače, pa segajo celo sto in deset čevljev globoko.

O žepni uri

Žepna ura, zlasti boljše vrste, je strošek, ki je dokaj kompliciran sestavljen. Dobre vrste ura je sestavljena iz 211 različnih delov, med katerimi so eni tako majhni, da jih s prostimi očmi komaj vidiš. Le nekaj malega naj se pokvari v tem drobnem mehanizmu, pa se bo ura ustavila ali pa ne bo več kazala zanesljivo pravega časa. Če zdaj pomislimo, koliko nesrečam in »potresom« so žepne ure izpostavljene vsak dan, se nam bo zdelo čudno, da morajo »živeti« več nego en dan.

Preden je ena ura narejena, je treba 3733 različnih del in nekateri njeni deli so tako natančno izdelani, da ne sme znašati pomota pri dolžini ali debelosti niti za eno tisočinko enega centimetra. Posebna natančnost je potrebna zlasti pri izdelanju nihalnega kolesca, h kateremu je pritrjeno tisto drobno spiralno zavito pero, ki mu pravimo »las«. Stroji, ki jih rabijo v tovarni za ure, so vsak zase tehniški čudeži, pa navzlic čudoviti natančnosti le ne morejo izdelati svojih produktov z absolutno natančnostjo, zato je potrebno, da izdelane dele merijo z mikrometri ali jih tehtajo z najfinjšimi tehtnicami, potem šele jih sortirajo.

Različne ure različno hitro tiktakajo. Pri povprečni uri najboljše vrste zaniha nihalno kolesce vsako uro osemnajststotokrat in to znese, v enem letu 157 milijonkrat. Če bi raztegnili enoletno pot nihalnega kolesca v ravno črto, bi na svoje začudenje spoznali, da je prepotovalo lepo daljavo 7680 kilometrov. Jasno nam je sedaj, da je to uro urojnito potrebno, da vsako leto dobi kapljico finega olja na svoje tečaj. To delo pa, namazanje ure, bo najboljše, če ga bo izvršil izkušen urar. Pri vsakem natančnem mehanizmu je preobčutljiva ura ravno tako ali pa še bolj škodljiva kot nezadostna količina.

Ura je nežen, občutljiv strošek in zato moramo ravnati z njo kakor z nežnim, živim bitjem. Ne smemo je stresati, ne tožiti z njo ob dlan ali ob kaj drugega, zlasti pa pazimo, da nam ne pade na tla — to je zanj kakor katastrofa.

S stresanjem se ure zelo kvarijo. V tem bi vedele mnogo povedati strojepejske, ki imajo uro na zaupnost. Ko pišejo na pisalni stroj, je neprestano stresajo in posledica je, da ura kaj kmalu odpove svojo službo.

Vlaga je tudi sovražnica ure, ker povzroča rjavenje ali oksidiranje delikatnih železnih ali jeklenih delov, kar ne more biti uri v korist v nikakem slučaju. Urarski mojstri pravijo, da tudi preprih škoduje uri, in so mnjenja, da je ne smemo imeti obesoeno, pri odprtih oknu.

Navzlic temu, da so pri dobrih urah pokrovci tako natančno izdelani, da se skoro neprodušno zaprejo, se vendar tudi v teh nabere prah, ki kvari mehanizem. Da se to čim bolj omeji, ne smemo zadnjih

pokrovcev nikoli brez potrebe otpirati. V tem pogledu velja pravilo, da je ura po vsakem odprtju pokrovcev manj vredna. Kadar se pri uri zdrobi kak kamen, jo moramo takoj nesti h kakemu dobremu urarju, da vložijo drugega. To je samo ob sebi umerno, če se ura radi zdrobljenega kamna ustavi. Če pa gre navzlic temu še, je istotako nujno, da jo nesemo popraviti. Radi gibanja se kamen še naprej drobi in njegovi najdrobnejši delci se razširijo po kolesju in njih tečajih in ji hz brušenjem razjedajo.

V žepu, v katerem imamo uro, ne smemo nositi nobene druge stvari, zlasti ne noža, ključev ali drugih trdih predmetov. Najboljše je, da je podvlaka takega žepa iz žameta.

Na zadnjem površju strojčka najdemo na vsaki uri regulator, s katerim ravnamo uro, če gre prehitro ali prepočasno. Le bomo previdni pri uravnavanju.

Ura je strojček, ki nas sili k redu, in zato zahteva tega tudi zase. Navijamo jo redoma vsakih 24 ur in vedno ob istem času, ki pa naj ne bo zvečer. Izkušnje so pokazale, da se glavno pero najpogosteje utrga tedaj, ko je ura navijana zvečer. Vzrok je enostaven. Tekom dneva je ura na toplem v žepu. Radi toplote, ki raztega kovine, so tedaj vsi njeni deli nekoliko večji. Če jo zvečer še tople navijemo in jo obesimo na zid, se začne shlahevati in vsi njeni deli se krčijo, najbolj seveda pero, ki je dolgo. Radi krčenja postane pero, ki je z navitjem do kraja napeto, napeto še še bolj, pa se utrga. Navijmo tedaj uro le zjutraj ali opoldne, pa se tedaj ne do kraja.

Ura mora biti očiščena in namazana vsaj enkrat na leto, kar velja predvsem za prvostotne ure. Za tiste, ki so zelo poceni, se to pač ne izplača. Kadar pa dajemo v popravilo prvostotno uro, le glejmo, da jo damo v roke samo izkušenemu in popolnoma zanesljivemu urarju. Ni se le enkrat zgodilo, da je brezvesten urar pobral iz dobre ure kolesje in ga nadomestil s slabšim. Vedno in povsod se pa varujemo urarjev-mazačev, ki se niso nikjer učili dela posla. Taki vam lahko uro tako pokvarijo, da je ne bo mogel popraviti niti dober urar.

F. M.

— Čudna zavarovanja. Znano je, da sklepajo angleške in ameriške zavarovalnice najbolj čudne pogodbe. Da zavarujejo filmski igralci svojo lepoto, virtuozni nogometaši svoje prste, trgovci svoje zaloge zoper revolucijo in potrese v deželah, kjer se lahko pričakuje vsak trenutek politični ali vulkanski izbruh, to ni nič novega. Ravnatelj ene največjih londonskih zavarovalnic poroča iz lastne prakse sledeče: Vsak dan se sklepajo zavarovanja za slučaj, da dobe zakonski dvojkica. Visokost prispevkov zavisi po tem, če so se v njihovi družini večkrat pojavili dvojkici. Pozabljeni ljudje se lahko zavarujejo zoper zle posledice svoje pozabljenosti. Plavači se zavarujejo zoper krče v mečih, igralci in igralke zoper izgubo oziroma poškodbo svojih udov. Neka igralka se je zavarovala za slučaj, če bi dobila rdeč nos. Mnogi se celo zavarujejo zoper slabo vreme ob času počitnic ali potovanja.

Gospodarstvo.

Vsakdanji kruh

Trst, 7. novembra.

Lanskega leta so Amerikanci navijali žitne cene, a letos jih navijajo angleški premogovni delavci. Malo čudno, toda resnično dejstvo, kajti že šest mesecev trajajoča stavka angleških rudarjev je ustvarila velikansko pomanjkanje prekomorskih prevoznih sredstev. Za mednarodno brodarstvo so nastopili zlati časi, ki ne bodo prenehali z istim dnem, ko se angleški delavci povrnejo v rudokope.

Prevozniki stroški ameriškega žita v Evropo so zopet poskočili. V enem mesecu so se zvišali za nad 100 odstotkov. Radi tega dejstva ostaja tendenca cen na obdonavskih izvoznih tržiščih (Jugoslavija, Madžarska in Rumunska) slejkoprej čvrsta. Prvi omenjeni državi se razpredali skoro vsvo pšenico z visoko specifično težino. Danes prihaja iz obdonavskih dežel večinoma le 74 kg težko blago, katerega cena se giblje v relaciji Postojna neocarinjeno okoli Din. 350—355 (L 148—150). Sodi se, da bodo cene naraščale.

Jugoslovenska umetno sušena koruza je še vedno zelo čvrsta. Zadnje cene v relaciji Postojna so bile Din. 220—225 (L 93—95). Dober slavonski oves stane franko Postojna tranzit Din. 205 (L 86.65). Bosanskemu blagu je cena nekoliko nižja. Za drobne otrobe zahtevajo Din. 160—165 (L 67.60 do 67.75). Jugoslovenskih debelih otrobov skoro ni mogoče dobiti in na tržaškem trgu vlada v tem blagu prav velika suša. Jugoslovenska krmlina moka radi svoje visoke cene Din. 205 (L 86) Postojna tranzit ne konvenira, ker stane madžarsko-italijansko ocarinjeno blago v isti relaciji iz druge roke (L 90 do 92).

Dobrih vrst fižola kakor bohinja

Predno prodaje
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO in SREBRO
obiščite zlatarno
v TRSTU,
via Mazzini št. 43
kjer dobite najvišje cene. Knujem liste
mestne zastavljajnice. 1140

KRONE! KRONE!
briljante, platina, 20-kronske zlate komale
zlate plačuje po višjih cenah
nego vsak drugi
Albert Povh — urarna
Trst, via Mazzini 46 1119

mandolona in štajerskega koksa skoro ni več mogoče dobiti. Hrvatski koks stane približno Din. 440 do 460 (L 186 do 194) Postojna tranzit. Letošnjega galicijskega blaga še ni na tržaškem trgu. Prijateljem dobrega fižola se obetajo skrajno slabi časi.

Fr. Cotič.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga s omejenim poročilom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun iz vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema »Dinarje« na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Davek od vlog plača zavod sam.

Daje posojila na knjižice, menice, zastave in obsebe kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostna celica (safe)

Uradne ure za stranke od 9 1/2 do 13

in od 16 do 18

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-57. 986

Najstarejši slov. denarni zavod

Odhodi vlakov

Pomen kratice: o = osebni vlak, b = brzovlak, številka (1), (1—2) pomeni, da ima vlak samo prvi ali samo prvi in drugi razred.

TRST — TRŽIČ

5.30 (b), 5.40 (o), 6.10 (b), 6.25 (o), 7.10 (b), 8.20 (o), 10.05 (b), 12.45 (o), 13.30 (b), 14.55 (o), 15.35 (b), 17 (b), 17.30 (b, Bivio), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 19.55 (o), 23.45 (o).

TRŽIČ — TRST

4.32 (o), 6.57 (o), 7.13 (o), 8.16 (b), 9.23 (b), 10.28 (1-2), 10.56 (o), 12.30 (b), 13.36 (b), 13.50 (Bivio, Grljani, Miramar), 16.06 (o), 17.05 (o), 17.48 (b), 18.02 (o), 19.20 (b), 22.32 (o), 22.04 (o), 23.12 (b).

TRST — BENETKE

5.30 (b), 6.10 (b), 8.05 (1), 10.05 (b), 13.30 (b), 14.55 (o), 17 (b), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 23.45 (o).

TRST — BUJE — POREČ

5.00 (o), 10.00 (o, Buj), 13.55 (o), 18.25 (o, Buj).

POREČ — TRST